

กลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียนด้วยกิจกรรมสภานักเรียนของโรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาคาร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

The Enhancement Strategic Of Student's Leadership by Using Student Affairs of
Chumchonngsorsorwittayakarn School Under the Office of Kalasin Primacy Educational Service Area 1

ดร.อนุสรณ์ จำเริญเชื้อ*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาโดยกิจกรรมสภานักเรียนของโรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 2) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียนด้วยกิจกรรมสภานักเรียน ของโรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 และ 3) เพื่อประเมินกลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียนด้วยกิจกรรมสภานักเรียนของโรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผู้ให้ข้อมูล ในการสนทนากลุ่ม จำนวน 9 คน วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผู้ให้ข้อมูล 18 คน และ ข้อที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลในการประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 17 คน เครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย คือ การสนทนากลุ่ม การประชุมเชิงปฏิบัติการ และแบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพโดยกิจกรรมสภานักเรียนของโรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีการพัฒนาการดำเนินงานที่ครอบคลุมในการจัดกิจกรรมทั้ง 4 ด้าน คือการพัฒนาการดำเนินการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำ บูรณาการความรู้และพฤติกรรมหรือวิถีประชาธิปไตย ส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมด้านจิตอาสา และประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ปัญหาการดำเนินงานคือ คณะกรรมการสภานักเรียนขาดความเป็นผู้นำ คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาและประชาชนในชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานสภานักเรียนและยังไม่มีการจัดตั้งศูนย์เครือข่ายความร่วมมือประสานงานโดยกิจกรรมสภานักเรียน อย่างเป็นรูปธรรม

2. กลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียนด้วยกิจกรรมสภานักเรียนของโรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เป็นดังนี้

2.1 การพัฒนากลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียนด้วยกิจกรรมสภานักเรียนโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาและได้กำหนดวิสัยทัศน์ คือ “สร้างผู้นำการพัฒนาส่งเสริมประชาธิปไตย ใส่ใจจิตอาสา โดยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน” ซึ่งมีเป้าหมายและกลยุทธ์ในการพัฒนาครอบคลุมการดำเนินกิจกรรมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความเป็นประชาธิปไตย ด้านความมีจิตอาสา และด้านการสร้างเครือข่าย

2.2 ผลการประเมินคุณภาพของกลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียนด้วยกิจกรรมสภานักเรียน พบว่า ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ประเมินกลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียนด้วยกิจกรรมสภานักเรียนของโรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาคาร โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์สำคัญ ดังนี้ การพัฒนาศักยภาพความเป็นผู้นำ

คำสำคัญ : กลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำ, กิจกรรมสภานักเรียน, ภาวะผู้นำ

* ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1

การส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การส่งเสริมความมีจิตอาสาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ซึ่งมีแนวทาง มาตรการ ตัวชี้วัด และโครงการ/กิจกรรมในการพัฒนาครอบครัวการดำเนินกิจกรรมทั้ง 4 ด้าน

ABSTRACT

The purpose of this research were 1) to study the states and the problems of student affairs proceeding of Chumchonngsornongwittayakarn School 2) to enhancement strategic of student's leadership on student affairs of Chumchonngsornongwittayakarn School, and 3) to evaluate the enhancement strategic on student affairs of Chumchonngsornongwittayakarn School . There were 9 respondents in focus group discussion for the first purpose 18 respondents in workshop, for third purposes 17 respondents. The research instrument were focus group discussion, workshop and evaluation form. The data were analyzed by using describing, analyzing, percentage, mean, and standard deviation The research findings were as follows :

1. The states of student affairs proceeding of Chumchonngsornongwittayakarn School enhanced the proceeding that covered the activities in 4 aspects. The enhancement should be enhanced in leadership skill integrated with knowledge and in democratic way, promoted the volunteer spirit, and cooperated with every part of organizations. In term of problem of proceeding, the board of students affairs lack of leadership skill, the government teachers and education personel and people in the community lack of understanding about student affairs proceeding, and the school had no concrete network of students affairs proceeding.

2. The enhancement of strategic for student' leadership by using student affairs of Chumchonngsornongwittayakarn School

2.1 The enhancement of student' leadership by using student affairs of Chumchonngsornongwittayakarn School allowed all parts of organization to participate in the enhancement of strategic plan on students affairs and to set the vision, setting the leader of enhancement to promote the democratic way and volunteer spirit through the collaboration of every part of organization. The enhancement covered 4 aspects that consisted of leadership aspect, democreitic aspect, volunteer spirit aspect, and network construction aspect.

2.2 The results, of quality assessment of strategic plan on student affairs of Chumchonngsornongwittayakarn School was found that the appropriateness aspect, probability aspect, and the advantage of stragegic plan were at the high levels.

3. The enhancement of the action plan on student affairs of Chumchonngsornongwittayakarn School allowed every part of organizations to set the strategy as the enhancement of leadership, promoting the democratic way, promoting volunteer spirit, and promoting the participation from every part of organizations that had the measure, indicator, and project or activities to enhancement the 4 aspects of proceeding.

Keywords : Enhancement Strategies, Student Affairs, Leadership

ภูมิหลัง

ความท้าทายด้านการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในการเตรียมนักเรียนให้พร้อมกับชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องสำคัญของกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง

สถานศึกษาจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 และ 19 โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กในศตวรรษที่ 21 นี้ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ

ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) วิจารย์ พานิช (2555: 16-21) ได้กล่าวถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่าสาระวิชาที่มีความสำคัญ แต่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพื่อมีชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันการเรียนรู้สาระวิชา (content หรือ subject matter) ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของศิษย์ โดยครูช่วยแนะนำ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ ทักษะที่จำเป็นทักษะหนึ่งคือทักษะด้านชีวิตและอาชีพในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จ นักเรียนจะต้องพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญ ดังเช่น 1) ความยืดหยุ่นและการปรับตัว 2) การริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นตัวของตัวเอง 3) ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม 4) การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต (Productivity) และความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Accountability) และ 5) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Responsibility)

ด้วยเหตุนี้กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีนโยบายเร่งรัดให้มีการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ สร้างความตระหนักและความสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงความสมานฉันท์ สันติวิธีตามวิถีชีวิตประชาธิปไตย และมุ่งที่จะพัฒนาคนโดยใช้คุณธรรม เป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษาเด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรที่มีค่าหากได้รับการพัฒนาและได้รับโอกาสให้ใช้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ ย่อมเป็นกำลังสำคัญในการสืบทอดเอกลักษณ์ความเป็นไทย อารังไว้ซึ่งความเป็นชาติศาสนาและพระมหากษัตริย์ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสามารถพัฒนาประเทศชาติให้ทัดเทียมอารยประเทศ เด็กและเยาวชนทุกคนจึงเป็นอนาคตที่ดีของสังคมและประเทศชาติการศึกษามีส่วนสำคัญในการพัฒนาให้เกิดความเป็นประชาธิปไตย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานตลอดเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 21)

สถานักเรียนเป็นองค์กรนักเรียนองค์กรหนึ่ง ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพของนักเรียน และการพัฒนาสังคมตามกระบวนการนิติธรรม ตลอดจนเป็นองค์กรที่ปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยมความเป็นประชาธิปไตย พัฒนานักเรียนให้สามารถดำเนินการอย่างมีจิตวิญญาณตามหลักธรรมาภิบาล มีวินัย เคารพ กตึกา มีจิตอาสาเพื่อสังคมรู้จักใช้กระบวนการประชาธิปไตยและแนวทางสันติวิธี เพื่อให้นักเรียนเป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศชาติ (บุญญา จัตุรัส, 2551, หน้า 2-3) ส่งผลให้นักเรียนมีภาวะผู้นำที่รู้จักการทำงานร่วมกัน เกิดค่านิยมและทัศนคติความเป็นประชาธิปไตยส่งเสริมคุณธรรมความเป็นไทยรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและบุคลากรที่รับผิดชอบองค์กรนักเรียนหากมีความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมการดำเนินงานของนักเรียนได้อย่างถูกต้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกันแล้ว ย่อมจะสามารถเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ เป็นเครือข่ายที่จะส่งผลให้สังคมใหญ่ซึ่งเป็นอนาคตของชาติมีความมั่นคงและเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น (กรุณา ศิริฤกษ์อุตมพร, 2553, หน้า 35)

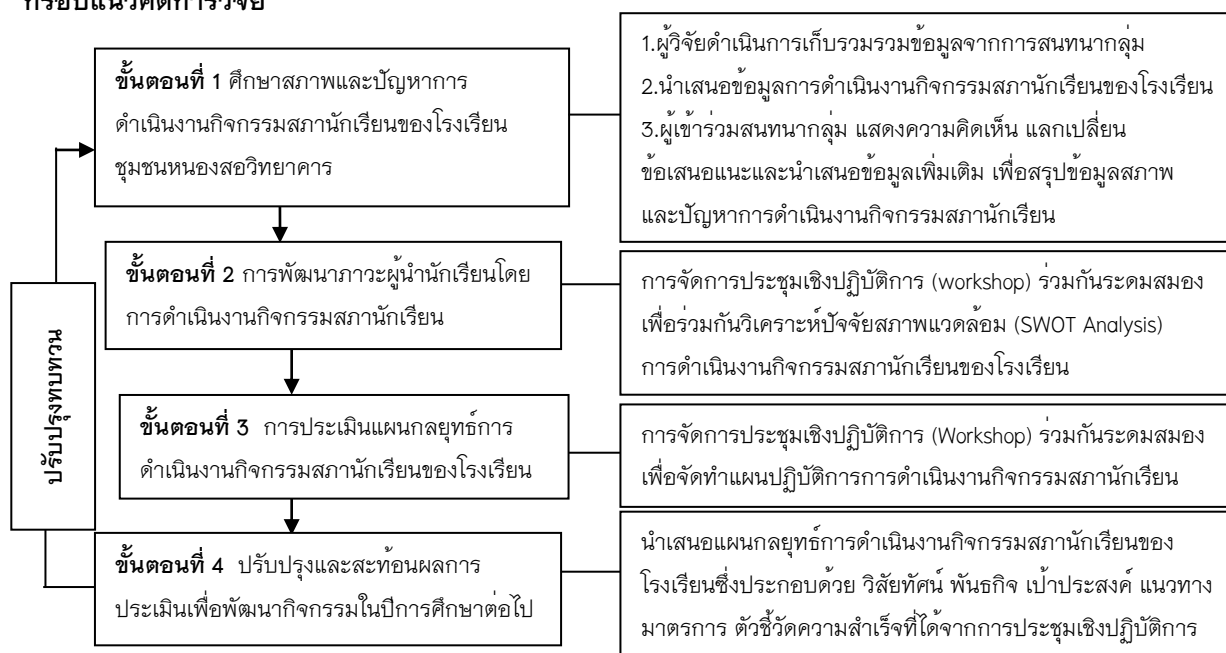
คำถามการวิจัย

1. สภาพและปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เป็นอย่างไร
2. กลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียนด้วยกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เป็นอย่างไร
3. ผลการประเมินกลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียนด้วยกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาโดยกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียนด้วยกิจกรรมสถานักเรียน ของโรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
3. เพื่อประเมินกลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียนด้วยกิจกรรมสถานักเรียน ของโรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัย เพื่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียนด้วยกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) โดยมีลำดับขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย แบ่งเป็น

1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 24 คน ประกอบด้วย

1.1.1 ผู้วิจัย คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาคาร

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2559

1.1.2 ผู้ร่วมวิจัย คือ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียน

ชุมชนหนองสอวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2559

จำนวน 23 คน ซึ่งได้มาจากความสมัครใจเข้าร่วมทำวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกการใช้เครื่องมือเป็นประเภทตามลักษณะของการดำเนินงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวางแผน ได้แก่ แบบบันทึกการประชุมครู เกี่ยวกับสภาพและปัญหา โดยกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียน โดยใช้แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์
2. เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) ร่วมกันระดมสมองเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ได้แก่แบบบันทึกการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม
3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่แบบประเมินกลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียนโดยกิจกรรมสถานักเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น ใช้เวลาภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ระหว่างเดือนธันวาคม 2559 ถึงเดือนมกราคม 2560 โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาโดยกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนและแบบสอบถามเพื่อประเมินกลยุทธ์โดยกิจกรรมสถานักเรียน ซึ่งมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกิจกรรมพัฒนา ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยตั้งแต่เดือนธันวาคม 2559 ถึงเดือนมกราคม 2560ตามขั้นตอนการวิจัย (PAOR)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ 2. ค่าเฉลี่ย 3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพและปัญหาโดยกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

1. ผลการศึกษาจากการสนทนากลุ่มพบว่า สรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านความเป็นผู้นำ ได้ดำเนินการพัฒนาด้านความเป็นผู้นำ ซึ่งส่วนใหญ่ผู้เรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะที่เป็นผู้นำ ขาดการวางแผนในการปฏิบัติงานที่ดี ไม่สามารถสร้าง

แรงจูงใจให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำงาน ซึ่งอาจเกิดจากขาดการประสานงานและการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง การปฏิบัติกิจกรรมส่วนใหญ่ยังเป็นการปฏิบัติตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมาย การพัฒนาความเป็นผู้นำเกิดจากครูที่ปรึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจและให้ความสำคัญได้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด ตัวแทนคณะกรรมการสถานักเรียนได้เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา และศึกษาดูงาน

1.2 ด้านความเป็นประชาธิปไตยโดยผู้บริหารและครูที่ปรึกษาใช้หลักการบริหารงานแบบประชาธิปไตย โดยการมีส่วนร่วม มีการกระจายอำนาจการบริหารงานอย่างครอบคลุมทั่วถึงและให้ความสำคัญ กับการดำเนินกิจกรรมด้านประชาธิปไตย โดยกำหนดให้คณะกรรมการสถานักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียน และเป็นผู้นำในการปฏิบัติกิจกรรม คณะกรรมการสถานักเรียนได้รับโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมด้านส่งเสริมประชาธิปไตยของท้องถิ่นในระดับต่างๆ ได้รับประสบการณ์จริง เช่น การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งให้ความช่วยเหลือบริการประชาชนที่มาใช้สิทธิเลือกตั้ง

1.3 ด้านความมีจิตอาสาการพัฒนาในด้านความมีจิตอาสา โดยคณะกรรมการสถานักเรียนได้รับโอกาสให้เป็นผู้รำนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมด้านจิตอาสา เช่น โครงการสานสายใยรักจากพี่น้อง โครงการจิตอาสา เป็นต้น และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและหน่วยงานภายนอกอย่างสม่ำเสมอ แต่กิจกรรมที่ปฏิบัตินั้นก็ยังไม่ใช้กิจกรรมจิตอาสาอย่างแท้จริง เพราะเป็นกิจกรรมที่ทำตามคำสั่งของโรงเรียนและคณะครู ไม่ได้เกิดจากความต้องการและความสมัครใจ

1.4 ด้านการสร้างเครือข่ายการพัฒนาด้านการสร้างเครือข่ายเพื่อเพิ่มและขยายกลุ่มสมาชิกความร่วมมือโดยกิจกรรมสถานักเรียนและมีส่วนร่วมในการช่วยพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยได้รับความร่วมมือประสานงานในการทำงานเป็นอย่างดีจากชุมชน องค์กร และหน่วยงานภายนอกต่างๆ ให้การสนับสนุนทั้งด้านความรู้ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ และงบประมาณ มีการทำโครงการลงนามบันทึกข้อตกลงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือการทำงานร่วมกันกับองค์กร และหน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดกาฬสินธุ์ คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นต้น

2. ผลการศึกษาจากการสนทนากลุ่มโดยภาพรวม พบว่า ปัญหาโดยกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาคาร สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ปัญหาด้านความเป็นผู้นำ ได้แก่ คณะกรรมการสถานักเรียนยังขาดการวางแผนในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ตามโครงสร้างการบริหารงานที่กำหนดไว้ในฐานะที่เป็นผู้นำ

2.2 ปัญหาด้านความเป็นประชาธิปไตย คณะกรรมการสถานักเรียนและนักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับประชาธิปไตย อย่างแท้จริงไม่กล้าแสดงออกตามสิทธิและเสรีภาพของตนเองตามหลักประชาธิปไตยไม่กล้าแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกับผู้อื่นที่มีผลกระทบต่อตนเอง การแสดงออกทางความคิดที่แตกต่างกันการยอมรับฟังเสียงข้างมากเกิดจากการตัดสินใจตามผู้อื่นเพราะหลีกเลี่ยงความขัดแย้งและปัญหา

2.3 ปัญหาด้านความมีจิตอาสา กิจกรรมที่คณะกรรมการสถานักเรียนปฏิบัติ ไม่ใช่กิจกรรม จิตอาสา เพราะเป็นกิจกรรมที่ทำตามคำสั่งของโรงเรียนหรือครูที่ปรึกษา ไม่ได้เกิดจากความสมัครใจและความต้องการของสมาชิก คณะกรรมการสถานักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจและขาดจิตสำนึกในเรื่องจิตอาสาและบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อส่วนรวมตลอดจนประสบการณ์การทำงานด้านจิตอาสาขาดการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานไปยังคณะครู นักเรียนและชุมชนตลอดจนหน่วยงานภายนอกให้ได้รับรู้อย่างทั่วถึงทำให้ขาดเครือข่ายความร่วมมือในการทำงาน และขาดงบประมาณสนับสนุน

2.4 ปัญหาด้านการสร้างเครือข่าย โดยกิจกรรมสถานักเรียนในปัจจุบันยังไม่มีการจัดตั้งเครือข่าย โดยกิจกรรมสถานักเรียนที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนขาดการประสานงานกับฝ่ายต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานภายนอก การแต่งตั้งครูที่ปรึกษายังไม่เพียงพอ และยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานสถานักเรียนในลักษณะของเครือข่าย

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนากลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียนโดยกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนากลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียนโดยกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาคาร จากการประชุมเชิงปฏิบัติการโดยนำเสนอจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) สรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านความเป็นผู้นำ ได้แก่ จุดแข็ง (strengths) ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจ และให้ความสำคัญกับกิจกรรมสถานักเรียนโดยสถานักเรียนได้รับโอกาสให้เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมและมีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนสถานักเรียนเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียนในด้านต่างๆ มีการกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการสถานักเรียนแต่ละตำแหน่งอย่างชัดเจน สถานักเรียนมีผลงานดีเด่นได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน ระดับประเทศ ประจำปีพุทธศักราช 2557 จุดอ่อน (weaknesses) สถานักเรียนยังขาดภาวะความเป็นผู้นำในการปฏิบัติหน้าที่ สถานักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองขาดการวางกลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียนในการปฏิบัติงานการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของสถานักเรียน ยังเป็นการปฏิบัติตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมายโอกาส (opportunities) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีการจัดการแข่งขันกิจกรรมสถานักเรียน งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับประเทศ มีนโยบายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการสถานักเรียนระดับเขตพื้นที่ ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนให้การสนับสนุนการปฏิบัติกิจกรรมและอุปสรรค (threats) ผู้ปกครองและชุมชนไม่เข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของกิจกรรมสถานักเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่ปฏิบัติตามนโยบายที่ได้รับมอบหมาย ไม่จัดตั้งคณะกรรมการสถานักเรียนระดับเขตพื้นที่ขึ้นหน่วยงานที่รับผิดชอบกิจกรรมสถานักเรียนขาดการประชาสัมพันธ์

1.2 ด้านความเป็นประชาธิปไตย ได้แก่ จุดแข็ง (strengths) ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนโดยยึดหลักประชาธิปไตยมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตยอย่างหลากหลาย คณะกรรมการสถานักเรียนได้มาจากการเลือกตั้งตามกระบวนการเลือกตั้งตามหลักประชาธิปไตยมีการบูรณาการกิจกรรมด้านประชาธิปไตยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจุดอ่อน (weaknesses) คณะกรรมการ สถานักเรียน นักเรียนบางส่วน ไม่กล้าแสดงออกตามสิทธิและเสรีภาพของตนเองที่มีตามหลักประชาธิปไตยรวมถึงคณะครูบางส่วนไม่ปฏิบัติตัวให้เป็นแบบอย่างด้านประชาธิปไตยโดยเฉพาะเรื่องของการยอมรับฟังเสียงข้างมากการดำเนินงานยังขาดการติดต่อประสานงานการดำเนินกิจกรรมโอกาส (opportunities) ชุมชนองค์กรและหน่วยงานภายนอก มีความพร้อมด้านวิทยากร การให้ความรู้ แหล่งเรียนรู้และงบประมาณสนับสนุน เช่น กกต.จังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบลลำปาว เป็นต้น ความเจริญก้าวหน้าทางด้านสาธารณูปโภคการเดินทางคมนาคมการติดต่อสื่อสารที่สะดวกและทันสมัยอุปสรรค (threats) ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับประชาธิปไตยอย่างแท้จริงความขัดแย้งทางการเมืองการทำให้เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวกของคนในสังคมประชาชนในท้องถิ่นมีการประกอบอาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจที่ยากจน ส่งผลให้เกิดการใช้เงินซื้อสิทธิ์ขายเสียงเพื่อแลกกับผลการเลือกตั้ง

1.3 ด้านการมีจิตอาสา ได้แก่ จุดแข็ง (strengths) สภานักเรียนได้รับโอกาส ให้มีส่วนร่วมและเป็นผู้นำในการปฏิบัติกิจกรรมโรงเรียนมีกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติ อย่างหลากหลายผู้บริหาร ครูสนับสนุนการปฏิบัติกิจกรรมด้านจิตอาสา บำเพ็ญประโยชน์คณะกรรมการสภานักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่มีคุณธรรมจริยธรรมเสียสละและรักการทำงาน จุดอ่อน (weaknesses) กิจกรรมที่สภานักเรียนปฏิบัติไม่ใช่กิจกรรมจิตอาสาเพราะเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนกำหนดการปฏิบัติกิจกรรมยังเป็นไปตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมายจากคณะครูและโรงเรียนสภานักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการทำงานด้านจิตอาสาขาดการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้คณะครู นักเรียน และชุมชนได้รับรู้อย่างทั่วถึงโอกาส (opportunities) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ 2551 กำหนดให้กิจกรรมจิตอาสาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชน ใกล้สถานีนอนามัย องค์การปกครองส่วนตำบล วัด ซึ่งมีความพร้อมในการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมปัจจุบันสังคม กำลังให้ความสำคัญกับกิจกรรมจิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์การทำงานเพื่อส่วนรวมและอุปสรรค (threat) ผู้ปกครองและชุมชนขาดความรู้ขาดความเข้าใจการดำเนินกิจกรรมชุมชนยังขาดจิตสำนึกในเรื่องของจิตอาสา ความเสียสละ การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวมสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำทำให้รายได้ของประชาชนลดลงจึงไม่สนใจเรื่องของการทำกิจกรรมจิตอาสา

1.4 ด้านการสร้างเครือข่าย ได้แก่ จุดแข็ง (strengths) มีการออกคำสั่งแต่งตั้ง ครูที่ปรึกษาและคณะครูเป็นคณะกรรมการโดยกิจกรรมสภานักเรียนมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานและบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนสภานักเรียนประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากตัวแทนนักเรียนทุกๆภาคส่วนจุดอ่อน (weaknesses) ไม่มีการจัดตั้งเครือข่ายการดำเนินงานสภานักเรียนที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนการดำเนินงานยังขาดการประสานงานร่วมกันระหว่างสภานักเรียนกับโรงเรียนตลอดจนโรงเรียนอื่นๆ การดำเนินงานยังขาดการประชาสัมพันธ์ โอกาส(opportunities) โรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชน ใกล้สถานีนอนามัย สถานีดารวจภูธร ซึ่งมีความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนและอุปสรรค (threats) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ได้รับนโยบายให้ดำเนินงานจัดตั้งเครือข่ายการดำเนินงานสภานักเรียนยังไม่มีการทำงานอย่างเป็นรูปธรรมผู้ปกครองและชุมชนหน่วยงานภายนอกขาดความรู้ขาดความเข้าใจในการดำเนินงานของสภานักเรียน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเมินคุณภาพกลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียนโดยใช้กิจกรรมสภานักเรียนจากการตอบแบบสอบถามสรุปได้ว่า ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านประโยชน์ของ กลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียนเมื่อพิจารณาในภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานกิจกรรมสภานักเรียนของโรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาคารสรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านความเป็นผู้นำ พบว่า ปัจจุบันการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสภานักเรียน มีการแต่งตั้งครูที่ปรึกษามารับผิดชอบ ให้การช่วยเหลือดูแลสร้างความรู้ความเข้าใจและถ่ายทอดประสบการณ์ตลอดจนกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ให้กับคณะกรรมการสภานักเรียนจนสามารถพัฒนาความเป็นผู้นำในการดำเนินงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับ โกลเมท สุตประเสริฐ (2546, หน้า 24) ซึ่งพบว่า การจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียน ครูที่ปรึกษาเป็นผู้กำหนดการวางแผนแนวทางการจัดกิจกรรม หลักเกณฑ์การจัดกิจกรรม มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย กำหนดบทบาทหน้าที่ให้ครูผู้รับผิดชอบ และคณะกรรมการนักเรียนเพื่อให้เกิดความรู้

1.2 ด้านความเป็นประชาธิปไตย พบว่าการพัฒนาในเรื่องความเป็นประชาธิปไตยเริ่มที่ผู้บริหารและครูที่ปรึกษา ใช้หลักการบริหารงานแบบประชาธิปไตย มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน มีการกระจายอำนาจการบริหารงาน

อย่างครอบคลุมทั่วถึง และให้ความสำคัญกับการดำเนินกิจกรรมด้านประชาธิปไตยโดยกำหนดให้คณะกรรมการสภานักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน และเป็นผู้นำในการปฏิบัติกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับประกอบสารวรรณ (2548, หน้า 31) ซึ่งพบว่าสภานักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรให้สภานักเรียนมีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าของระบอบประชาธิปไตย พร้อมทั้งฝึกฝนตนเองในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี รู้จักเคารพสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนและโรงเรียน

1.3 ด้านความมีจิตอาสา สภาพการพัฒนาด้านความมีจิตอาสา พบว่า การพัฒนาโดยส่งเสริมให้คณะกรรมการสภานักเรียนได้รับโอกาสให้เป็นผู้นำนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนและชุมชนในด้านจิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์ โดยเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องด้วยความสมัครใจ ซึ่งสอดคล้องแนวคิดของโกเมท สุตประเสริฐ (2546, หน้า 25) ซึ่งพบว่า การจัดกิจกรรมสภานักเรียนในโรงเรียนตัวนักเรียนจะเลือกเข้าร่วมกิจกรรมด้านจิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์ ต้องเกิดจากความสมัครใจและเต็มใจ ปราศจากการถูกบังคับ

1.4 ด้านการสร้างเครือข่าย สภาพการพัฒนาก่อสร้างเครือข่ายพบว่า การพัฒนาการเพิ่มและขยายกลุ่มสมาชิกความร่วมมือในการดำเนินงานกิจกรรมสภานักเรียน และมีส่วนร่วมในการช่วยพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยได้รับความร่วมมือประสานงานในการทำงานเป็นอย่างดีจากชุมชน องค์กร และหน่วยงานภายนอกต่างๆ ให้การสนับสนุน สอดคล้องกับ สมเดช เกิดอ่วม (2546, หน้า 23) พบว่า การพัฒนาระบบการบริหารงานกิจการนักเรียนต้องเป็นไปแบบมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชนและองค์กรต่างๆ และ ให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ในการดำเนินงานกิจการนักเรียน มีการจัดทำโครงการลงนามบันทึกข้อตกลงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการทำงาน

2. ผลการประเมินคุณภาพของแผนกลยุทธ์การดำเนินงานกิจกรรมสภานักเรียนของโรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาคาร จากการตอบแบบประเมินสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านความเหมาะสมของแผนกลยุทธ์ สอดคล้องกับสุวัฒน์ ศิรินิรันดร์ (2550, หน้า 67-68) กล่าวว่า ก่อนที่จะนำวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ที่ถูกกำหนดอยู่ในแผนที่ทางยุทธศาสตร์ไปสร้างเป็นแผนปฏิบัติการระดับองค์กร สิ่งที่ต้องปฏิบัติก็คือการประเมินกลยุทธ์เพื่อให้มั่นใจว่ากลยุทธ์และวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ต่างๆ ที่กำหนดขึ้นนั้นมีความถูกต้องเหมาะสมกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจที่กำหนดขึ้น

2.2 ด้านความเป็นไปได้ของแผนกลยุทธ์ สอดคล้องกับ อนิวัช แก้วจำนง (2551, หน้า 197) ได้กล่าวว่า การประเมินกลยุทธ์ที่นำมาใช้ควรมีโอกาสเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด สามารถดำเนินงานได้ด้วยทรัพยากรที่มีอยู่หรือไม่ หรืออาจเป็นกลยุทธ์ที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของการกำหนดทิศทางว่าองค์กรมีโอกาสนในการบรรลุผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด

2.3 ด้านความเป็นประโยชน์ของแผนกลยุทธ์ พบว่า โรงเรียนเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสภานักเรียนเป็นผู้นำและเข้าร่วมการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนและกิจกรรมของชุมชนและหน่วยงานภายนอกด้วยการลงมือปฏิบัติจริงตามพฤติกรรมหรือวิถีประชาธิปไตย ตั้งแต่การวางแผนลงมือปฏิบัติและได้รับผลจากการดำเนินงาน อันจะส่งโดยตรงให้กับคณะกรรมการสภา และนักเรียนตลอดจนชุมชนได้รับประโยชน์จากการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับ อนันต์ เกตุวงศ์ (2541, หน้า 318) กล่าวว่า เมื่อประเมินแล้วจะต้องนำผลการประเมินมาพิจารณาตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆ ต่อไปนี้ 1) เพื่อตัดสินใจว่าควรจะมีหรือ นำแผนนั้นไปดำเนินการต่อไป 2) เพื่อให้มีแผนเช่นเดียวกันนี้เพิ่มมากขึ้น หรือให้มีการขยายผลต่อไปอย่างกว้างขวาง 3) เพื่อพิจารณาเพิ่มหรือลดกลยุทธ์และเทคนิคต่างๆ

4) เพื่อปรับปรุงแก้ไขแนวทางและวิธีการปฏิบัติงานให้ก้าวหน้าและเหมาะสมยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ควรนำแผนกลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียนที่ได้จากผลการวิจัย โครงการกิจกรรมที่ได้จากการวิจัยนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดการพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาคาร ตามแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนไทยหัวใจสมานฉันท์ ยึดมั่นธรรมาภิบาล สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ทั้ง 4 ด้านซึ่งทำให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาคารในการต่อไป

1.2 ควรมีการติดตามประเมินผลตามตัวชี้วัดของกลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียนโครงการและกิจกรรมที่ได้จากการวิจัยอย่างต่อเนื่องโดยคณะกรรมการประเมินผล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำวิจัยประเมินโครงการสถานักเรียนของกลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียนเพื่อติดตามและประเมินผลการนำแผนกลยุทธ์การดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนไปปฏิบัติ

2.2 ควรมีการทำวิจัยเพื่อการพัฒนาารูปแบบการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน

เอกสารอ้างอิง

กรรณา ศิริฤกษ์อุดมพร. (2553). *สถานักเรียนไทย หัวใจสมานฉันท์ ยึดมั่นธรรมาภิบาล ปี 2553*.

[online]. www.swu.ac.th/royal/. [2559, พฤศจิกายน 7].

โกเมท สุตประเสริฐ. (2546). *สภาพและปัญหาของการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ข้าราชการพลเรือน, สำนักงานคณะกรรมการ. (2543). *การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

บุญนำ จัตุรัส. (2551). *การประเมินโครงการสถานักเรียนไทยหัวใจสมานฉันท์ยึดมั่นธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

ประกอบ สารวรรณ. (2548). *การนำเสนอรูปแบบสถานักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร

วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุวัฒน์ ศิริรินทร์. (2550). *บทสรุปการวางแผนกลยุทธ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ซี แอนด์ เอ็น.

สมเดช เกิดอ่วม. (2546). *การพัฒนาแผนกลยุทธ์ด้านกิจการนักเรียนโดยชุมชนมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านหนองหลวง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร*.

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

อนันต์ เกตุวงศ์. (2541). *หลักและเทคนิคการวางแผน*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อนิวัช แก้วจำนงค์. (2551). *การจัดการเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: นำศิลป์โฆษณา.